

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת כי תבא

אור

כל תפקיד צבורי מינוי של מלך מלכי המלכים

דברים פרשת כי תבוא פרק כו (ג) ובאת אל הנהלך אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום ליקחך אליה פיבאתי
אלהארץ אשר נשבע יקחך לאבותינו לתת לנו: וכן בפרשת שופטים פרק יז (ט) ובאת אליהנהנים הלוים ואלהשפט אשר
יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט: (י) ועשית עליהי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר
יקחך ושמרת לעשות ככל אשר יורוך: (יא) עליהי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר
אשר יגידו לך ימין ושמאל:

שאלות:

א { שואלים חז"ל בשני מקומות התורה כותבת ובאת אל הכהן וכן אל השופט אשר יהיה בימים ההם, וכי יכול האדם
ללכת לכהן או לשופט שהיה בימים קדמוניות אשר כבר איננו בעולמנו, ואם כן אך למותר לכתוב אשר בימים ההם מאחר
ואין אפשרות אחרת?

ב { זאת ועוד הקשה הרמב"ן דברים פרשת כי תבוא פרק כו פסוק ג למרות תירוץ הגמרא בענין הזקן ראוי לומר "אל השופט
אשר יהיה בימים ההם" (לעיל יז ט), אף על פי שאינו גדול וחכם כשופטים הראשונים אשר היו לפנינו מן העולם צריך
לשמוע לו, יפתח בדורו כשמואל בדורו כאשר נבאר לקמן, אך עדיין קשה טעם אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וכו' ורש"י
כתב אין לך אלא כהן שיהיה בימך, כמות שהוא. ולא הבינותי זה, אבל בהקרבת הבכורים למי יביאם אם לא לכהן אשר
יהיה בימיו, וכוונתו כיון שבכהן מה משנה איזה כהן אינו עניין שיהיה תלמיד חכם?

ג { עוד הקשה בחידושי רבי חיים פלטיאל בפרשתנו מאחר וכבר כתבה התורה דבר זה ללכת לשופט אשר יהיה בימים ההם
בפרשת שופטים בעניין זקן ממרה שזה דיני נפשות ונידון בסנהדרין שבעים ואחד אם כן למותר לחזור ולכתוב הדבר במצות
ביכורים שזה רק עניין של ממון?

הרוח הנושבת בדורנו:

הנה אנחנו נמצאים בפתח בחירות לרשויות וכידוע שבציבור החרדי שומרי תורה ומצוות צורת הבחירות שונה מהציבור
הכללי שניתן לכל אחד לבחור כחפץ ליבו, אולם בציבור החרדי הדבר נקבע ונחתך בבתי גדולי ומנהיגי הדור, וכפי שאני
שומע פעמים רבות את המרמור הגדול היתכן ששוללים מכל אדם את זכות בחירתו, ועוד יותר מעיר שלימה מחליטים
להנחית מבחוץ מנהיג כאילו אין זכות לתושבי העיר לדבר ולהחליט, מה גם שכידוע הטענה היותר קשה שבתי גדולי ישראל
מנהלים כביכול על פי אנשי הבית הסובבים כל גדול וגדול וכל החלטה נקבעת על פיהם כך שאין דעת גדולי ישראל בדבר,
ואף גם זאת גדולי ישראל מתחלפים במשך השנים וכלל אין לדמות ולהשוות לקודמים כך שאין הדבר מחייב, אולם תורתנו
מלמדת אותנו כאשר נבאר שדור דור ודורשיו ויפתח בדורו כשמואל בדורו ובכל דור הקב"ה ממנה את המנהיגים לפי דרגת
הדור ובהתאם לצרכי הדור, אך אין הדבר מפקיע את החיוב לשמוע ולציית להוראות גדולי ישראל כי מפייהם תצא תורה
ועל פיהם ישק כל דבר, וכמו שהאדם בעת צרה יודע שהישועה נמצאת אצל גדולי ישראל וסומך עליהן ועל ברכתם ותפילתם
כך בכל עניין ועניין באורח חיי האדם והולך את חכמים ישכון בטח.

הקדמה אפילו ריש גרנותא מן שמאי:

ונקדים בזה את מאמר חז"ל השופך אור על הנהגת השם יתברך בעולם, והוא שעלינו לדעת ולהאמין שכל תפקיד בעולם
אינו אלא בגזרת הבורא יתברך ולא יכול האדם להשיגו לא בכוחו ולא בחכמתו ולא בחריצותו, וכמאמר חז"ל **במסכת בבא
בתרא דף צא ע"ב** והמתנשא לכל לראש, אמר רב חנן בר רבא אמר רב אפי' ריש גרנותא משמאי מוקמי ליה. ופירש רבינו
גרשום שם ריש גרנותא. שממונה על הדולין: משמאי. פוסקין לו אותו שררות: ופרש"י שם. ריש גרנותא שר הממונה על
הבורות מי ידלה ממנו היום להשקות שדותיו ומי למחר ושררה קטנה היא, ומדכתיב לך ה' הממלכה והמתנשא לליף לה,
כלומר על ידך המתנשא לכל דבר, אפי' לגרנותא לראש הוא על פיך. וכוונת חז"ל לפרש את דברי דוד המלך בדברי הימים
א פרק כט אשר אמר ויברך דודו וכו' (יא) לך יקחך הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד פיקל בשמים ובארץ לך יקחך
הממלכה והמתנשא לכל לראש: (יב) והעשר והקבוד מקפניך ואתה מושל בכל ובגדך כח וגבורה ובגדך לגדל ולחזק לכל:
שהקב"ה הכל שלו והשלטון בידו ורק הוא בידו לגדל ולחזק למי שהוא מעוניין וזה כולל אפילו תפקיד בזוי להיות הדולה
את המים מהבור למרות זאת היות וגם בזה יש איזה אחריות ציבורית שעל פיו סדר השאיבה מי קודם ודבר זה נותן לו
מעט כבוד הכל מאת השם וצריך להכריז עליו בשמים שפלוני יקבל את התפקיד הזה. והוא יסוד שחובה על כל אדם לא
לשכוח בכל ימי חייו מאחר והאדם חיי בטעות ובתחושה שמתגנבת מידי פעם לליבו שהוא יכול לקבוע את מעמדו ותפקידו
וכאשר חושב כך אינו אלא כופר ומורד בקב"ה, ולזאת כל מה שאנחנו רואים שמשתדלים ומתגוששים על השלטון אינו
אלא בגדר וישחקו הנערים מאחר והקב"ה הוא שממליך והוא עילת העילות וסיבת הסיבות אשר יסובב את כל הגורמים
להוציא מהכוח אל הפועל את רצונו יתברך, למרות שבני אדם חיים בדמיון שהם הצליחו ופעלו ליישם את הדבר, אינו
דומה אלא לכלי משחק השח מט שהמשחק עושה במלך ובחייליו כרצונו ולא יעלה על דעת שום אדם כי המלך או החייל
ניצח, או לטאטרון בובות שמכניסים בתוך כף היד ומשחקים וכי הבובה משחקת אינו אלא האדם מזוי את הבובה.

אפילו קל שבקלין ונתמנה פרנס על הצבור - הרי הוא כאביר שבאבירים:

אחר הדברים האלה נבין היטב את דברי חז"ל **במסכת ראש השנה דף כד ע"ב** משנה. מעשה שבאו שנים, ואמרו: ראיונוהו
שחרית במזרח וערבית במערב. אמר רבי יוחנן בן נורי: עדי שקר הם. כשבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל. ועוד באו שנים
ואמרו: ראיונוהו בזמנו, ובלי עיבור לא נראה. וקיבלן רבן גמליאל. אמר רבי דוסא בן הורכניס: עדי שקר הן; היאך
מעידים על האשה שילדה, ולמחר כריסה בין שיניה? אמר לו רבי יהושע: רואה אני את דבריך. שלח לו רבן גמליאל: גוזרני

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביום הכפורים שחל להיות בחשבונו. הלך ומצאו רבי עקיבא מיצר. אמר לו: יש לי ללמוד שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי, שנאמר אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם - בין בזמן בין שלא בזמן, אין לי מועדות אלא אלו. בא לו אצל רבי דוסא בן הורכניס, אמר לו: אם באין אנו לדון אחר בית דין של רבן גמליאל - צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו, שנאמר ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל, ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים - אלא ללמד שכל שלשה ושלשה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דין של משה. נטל מקלו ומעוטי בידו, והלך ליבנה אצל רבן גמליאל ביום שחל יום הכפורים להיות בחשבונו. עמד רבן גמליאל ונשקו על ראשו, אמר לו: בוא בשלום רבי ותלמידי! רבי - בחכמה, ותלמידי - שקבלת את דברי. **ובגמרא דף כה ע"א** תנו רבנן: למה לא נתפרשו שמותם של זקנים הללו - שלא יאמר אדם: פלוני כמשה ואהרן? פלוני כנדב ואביהוא? פלוני כאלדד ומידד? **ואומר ויאמר שמואל אל העם ה' אשר עשה את משה ואת אהרן, ואומר וישלח ה' את ירבעל ואת בן ואת יפתח ואת שמואל - ירבעל - זה גדעון, ולמה נקרא שמו ירבעל - שעשה מריבה עם הבעל, בן זה שמשון, ולמה נקרא שמו בן - דאיתי מדן, יפתח - כמשמעו. ואומר משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו. שקל הכתוב שלשה קלי עולם שלשה חמורי עולם, לומר לך: ירבעל בדורו, כמשה בדורו, בן בדורו - כאהרן בדורו, יפתח בדורו - כשמואל בדורו. ללמדך שאפילו קל שבקלין ונתמנה פרנס על הצבור - הרי הוא כאביר שבאבירים, ואומר ובאת אל הכהנים הלויים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם. וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל הדיין בימיו? הא אין לך לילך אלא אצל שופט שבימיו, ואומר אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה ע"כ. **והשאלה נשאלת** מאליה מדוע עלינו להתייחס לקל שבקלים כאביר שבאבירים, וכעין יפתח אשר עליו נכתב בשופטים פרק יא (א) ויפתח הגלעדי הנה גבור חיל והוא בראש זונה וילד גלעד את יפתח: (ב) ותלד אשת גלעד לו בנים ויגדלו בניהאשה ויגרשו את יפתח ויאמרו לו לא תנהל בבית אבינו כי בראשה אחרת אתה: (ג) ויברח יפתח מפני אחיו וישב בארץ טוב וייתלקטו אל יפתח אנשים ריקים ויצאו עמו: ובכל זאת אמרו חז"ל יפתח כשמואל אתמהא? זאת ועוד יש לשאול הרי אמרו חז"ל **במסכת שבת דף קיב ע"ב** אמר רבי זירא אמר רבא בר זימנא: אם ראשונים בני מלאכים - אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים - אנו כחמורים, ולא כחמורו של רבי חנינא בן דוסא ושל רבי פנחס בן יאיר, אלא כשאר חמורים. עוד אמר רבי יוחנן במסכת עירובין נג ע"א לבן של ראשונים כפתחו של אולם, ושל אחרונים כפתחו של היכל - ואנו כמלא נקב מחט סידקית. ראשונים - רבי עקיבא, אחרונים - רבי אלעזר בן שמוע. איכא דאמרי: ראשונים - רבי אלעזר בן שמוע, אחרונים - רבי אושעיא בריבי. ואנו כמלא נקב מחט סידקית. אמר אביי: ואנן כי סיכתא בגודא לגמרא. אמר רבא: ואנן - כי אצבעתא בקירא לסברא, אמר רב אשי: אנן כי אצבעתא בבירא לשכחה ע"כ. הרי שההבדל בין דור להבא אחריו הוא גדול מאד. וכיצד אפשר להשוותו? **אולם לפי האמור** הדבר ברור ומוכן היטב כי כל תפקיד אינו מכוחו וחכמתו והשתדלותו של האדם אלא הוא מינוי של מלך מלכי המלכים אשר הוא הבורא והיוצר והיוצא את תכלית הבריאה וטובתם של הציבור, ובכל דור ודור שותל את מנהיגיו לפי צרכי הדור ודרגתם, ומתוך אמונה זו חובתו של האדם לקבל עליו את המנהיג בכל רמה ודרגה שהוא נמצא אחרת אינו אלא מורד במלך מלכי המלכים. וכבר מבואר שנחלקו החכמים **במסכת ערכין דף יז ע"א** זה דור דורשני מבקשי פניך יעקב סלה - פליגי בה רבי יהודה נשיאה ורבנן, חד אמר: דור לפי פרנס, וחד אמר: פרנס לפי דורו. אך לכל הדעות מנהיגי כל דור ודור תואמים לדורם. כל דור ודור יש לו תפקיד מיוחד בבריאה וכן יש לו גם תפקיד רוחני מיוחד וכיון שלכל דור יש תפקיד רוחני מיוחד מעמיד לו הקב"ה מנהיגים הראויים לו לאותו דור, וכלפי זה נאמר שצדיקים של דור אחר למרות שהם ענקי רוח ומאפילין בגדולתן על גדולי דורנו הם נחשבים כמעלתן של אותם גדולים עד שיפתח שקול כשמואל.**

גדול בדורנו יותר חשוב בעיני הקב"ה מגדולי הדור הקדומים:

זאת ועוד יותר אמרו חז"ל בקהלת רבה (וילנא) פרשה א ד א"ר ברכיה כתיב (דברי הימים א' י"ב) ויהיודע הנגיד לאהרן, וכי יהיודע היה נגיד לאהרן? **אלא אילו היה אהרן קיים בדורו של יהיודע יהיודע היה גדול ממנו בשעתו**, אמר ר' סימאי כתיב (דברי הימים א' ו') ואהרן ובניו מקטירים על מזבח העולה וגו', וכו' ורבנן מייתי לה מן הכא (עזרא ז') בן אבישוע בן פנחס בן אלעזר וגו' הוא עזרא עלה מבבל, **אלא אלו היה אהרן קיים היה עזרא גדול ממנו בשעתו**. ודבר זה צריך ביאור היתכן שגדולי דורות קודמים אילו היו בדורנו היו פחותים?

קלורין לעיניים דברי האריז"ל בשבח דורנו:

ואפשר לבאר דברי המדרש כיצד יתכן שגדול דורנו יותר גדול וחשוב מגדול בדור קודם על פי דברי האריז"ל אשר הן קלורין לעיניים ועידוד וחיוזוק לבני דורנו כמים קרים לנפש עייפה, והוא מה שכתב **רבי חיים ויטאל זצ"ל שער הגלגולים הקדמה לח בהקדמה הרביעית** בשם האריז"ל וזה לשונו פעם אחת שאלתי למורי ז"ל איך היה אומר לי שנפשי היתה כל כך מעולה כנזכר לעיל והרי הקטן שבדורות הראשונים היה צדיק וחסיד שאין אני מגיע לעקבו ואמר לי דע לך כי אין גדולת הנפש תלויה כפי מעשה האדם רק כפי הזמן והדור ההוא כי מעשה קטן מאוד בדור הזה שקול ככמה מצוות גדולות שבדורות אחרים כי בדורות אלו הקליפה גוברת מאוד מאוד לאין קץ משא"כ בדורות ראשונים ואילו הייתי בדורות הראשונים היו מעשי וחכמתי נפלאים מכמה צדיקים הראשונים וזהו שאמרו חז"ל על נח תמים היה בדורותיו ואילו היה בדורות צדיקים היה יותר צדיק ולכן שלא אצטער על זה כלל כי בלי ספק יש לנפשי מעלה גדולה על כמה צדיקים הראשונים מזמן תנאים ואמוראים. פעם אחרת אמרתי לו, כי אין אני פתי להאמין בעצמי, שלא מצאת בכל הדור הזה ראוי ללמוד חכמה זו אלא אני לבדי, וכי אין אני מכיר את עצמי ואת מעשי, כי יש גדולים וצדיקים ובעלי מעשה יותר ממני בדור הזה, ומה לי אם תשבחני, ואני יודע בי שאני ראוי. והנה מהר"י קאר"ל ז"ל. והרדב"י ז"ל רבך. ומורי הר"ם אלשיך. וה"ר אברהם הלוי. והרי"ג. והר"א ז"ל וכו'. אז אמר לי, וכי מה קרוב היה לך עמי מעולם, ומה הנאה יש לי ממך, ואדברא אתה צעיר וקטן שבכלם, ולא היה לי לקרובך, אלא לאלו, שהם גדולי הדור, והיה לי בזה כבוד גדול, זה יורה כי לא בחרתי

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

בך על חנם, אלא לגדול מעלתך על כלם. והנה אל תחשוב בלבך, כי מעלת בני אדם היא כפי דעת הבריות, ואלו ידעת כמה מומין נסתרים יש בבני אדם, היתה תמיה, אלא שאיני רוצה לגלות סתרי בני אדם, והוי יודע, כי כבר בחנתי ושקלתי כלם בכף מאזנים, ולא מצאתי כלי זך ונקי וראוי כמוך, ודי לך בזה, כי אין לי רשות לדבר בפירוש כל הדברים וע"ז נאמר כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב, ולכן חזק ויאמץ ללבבך, ושמח בחלק נפשך ובמעלתך, ודי בזה עכ"ל. ללמדנו שמעשים של דורנו יש להם מעלה גדולה עשרת מונים אצל הקב"ה מאשר מעשיהן של בני דורות הקודמים מאחר והכל נמדד לפי דרגת ונסיונות הדור וממילא אין פלא שהגם היותו קטן כקליפת השום במעשיו לגבי דור הקודם מעלתו יכולה להיות יותר גדולה עד שאותו קדמון אילו היה בדורנו היו מעשיו יותר קטנים ממנו, ולפי"ז אפשר להבין דברי חז"ל מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי כפשוט שהמכוון לפי דרגת דורנו. **עוד כתב בספר דעת שרגא בנושא חינוך פרק נט.** ישנם החושבים אינני יודע אם אומרים ואולי לא אבל חושבים ראינו ראשונים כמלאכים, המבט התורני הנכון הוא לכהן אשר יהיה בימים ההם דברים, וראה שם בספורנו דור דור ודורשיו דור דור ושופטיו מי שחי בדורנו הוא הגדול ביותר וע"י ר"ה דף כה ע"ב, **ואם דורנו זקוק היה לחפץ חיים זצ"ל היו נותנים לנו מן השמים חפץ חיים**, אך אם לא נתנו לנו חפץ חיים זאת אומרת שגדולים אלו יאריכו ימיהם גדולים אלו אשר אנו מקווים יחד עימם לקבל פני משיח צדקנו הם הגדולים מילתם היא מילה ולדבריהם עלינו לשמוע.

צדיק רואה רק בימיו:

ולכן מסופר כשהסתופף רבי מנחם מנדל מקוצק בבית רבו רבי שמחה בונם בא מלמד אחד לפשיסחא ושאל בעצת הרבי אודות בנו שהוא עלם טוב בלימודי גפ"ת ומדברים בו נכבדות עם גביר אחד שרוצה לפזר לבתו נדוניה גדולה וגם ילביש את החתן כראוי לו מלבד זו ייתן גם לו לאבי החתן סכום הגון ת"ק זהובים ולא יצטרך לעסוק עוד במלמדות, אלא חיסרון אחד יש בדבר אבי הכלה איננו ירא שמים. רבי מנחם מנדל שלא זה ידו מיד רבו שמע את הסכמת רבו לשידוך ושתק, אך כשיצא המלמד מלפני רבי שמחה בונם הלך אחריו רבי מנחם מנדל ואמר לו אף על פי כן דעתי היא שלא תתקשר בשידוך זה. נבוכו מחשבותיו של המלמד ולא ידע אם לשמוע בעצת רבו או בעצת תלמידו הגדול. אך תאוות הממון גברה והמלמד הסכים לשידוך, העלם בא לבית הגביר ולא היה חסר כלום, גם המלמד קיבל את הכסף מחותנו ועשה מסחר והצלח בו. לאחר שנים נסתלק רבי שמחה בונם וברבות הימים עזב האברך הנ"ל מרוב טובה את לימודו בתורה פנה אל ספרים חיצוניים וסר מדרך ה', ואילו מסחרו של אביו התחיל לירד מטה מטה עד כי נידלדל לגמרי. עמד ונסע לקוצק אל רבי מנחם מנדל ושפך לפניו את מר לבו שהוא ירד ובא עד ככר לחם ובנו עזב את דרך הקודש ואף שהוא עשיר אינו רוצה לתמוך באביו. אמר לו רבי מנחם מנדל אמרתי לך בשעתו שלא תתקשר בשידוך זה. אמר לו המלמד הלא רבינו זצ"ל הסכים לשידוך, אמר לו הרבי קוצק כל צדיק רואה רק לזמן שהוא חי אין לך שופט אלא שבימך ואומנם כל זמן שהיה רבנו חי לא נזקת ואתה לא ירדת מנכסיד אבל לאחר מכן כבר זה לא עוזר. **כן כתב בספר אמרות חכמה פרשת שופטים:**

ישוב שאלות הנ"ל:

ובזה מיושבות הקושיות שכוונת התורה ללמדנו שצריך ללכת לגדול שבדורו בהיות והוא מינוי של מלך מלכי המלכים והוא המתאים ביותר, וכן מיושבת קושיית הרמב"ן כמו שכתב הספורנו דברים פרשת כי תבוא פרק כו פסוק ג אל הכהן אשר יהיה בימים ההם. אף על פי שלא יהיה גדול בחכמה לא תחזל מלדבר עמו בכבוד באמרך ה' אלהיך אף על פי שזה לא יאמר זולתי לאנשי השם כמו למלכים ולנביאים מכל מקום בהיותך מביא אליו את הבכורים כמביא דורון לאל יתעלה שהוא בעל הקרקע ראוי שתדבר עמו בזה דרך כבוד: זאת אומרת שהתורה מצוה כיצד חייב לנהוג בכבוד גם בכהן פשוט כי כל תפקיד מאת השם ושליו של מלך מלכי המלכים, ואף קושיית הר"ח פלטיאל שהתורה הוסיפה אצל הביכורים ללמדנו עניין הכבוד ולא רק בשופטים ודיינים בדיני תורה וחכמה.

מוסר הגר"ח פלאגי כיצד צריך לכבד חכמי דורו:

כתב הגר"ח פלאגי זצ"ל בספרו נפש החיים קטו שמיעה וכו' ועינך תראנה מה שכתב הרב חומת אנך בשופטים סי' ט' ע"פ ויאמרו כל העצים אל האטד, וזה לשונו הכא כתיב כל העצים ובכללן גם תאנה וזית וגפן, והוא ללמד מוסר שגם גדולי הדור צריכים לקבל עליהם איש שמתרצים ההמון אף שגרוע במעלות ולא תהיה העדה כצאן אשר אין להם רועה, וגם הגדולים ישמעו לקטנים והמון העם ויהיו כולם באגודה אחת זה תוכן דבריו, וזהו מוסר גדול לתופסי הרים שנותנים כתף סוררת כשהקהל ממנים תלמיד חכם זקן שאינו כל כך גדול בתורה כמוהם, והם לא ידעו דאפי' ריש גרוריתא משמייא מוקמיה ליה, **והוא כתוב בפנקסו של אדם הראשון ומשה וכו' כי משיח ה' הוא**, ויתפלל אל ה' שיוכחו לזקנה בכבוד כמו החכם הזה, ודי למי שנגע יראת ה' בלבו דברים אלו שקול ישקל דודאי זכויותיו ומעשיו הטובים בסתר ובגלוי אלים יותר ממני, כי בשמים ממעל אינו תלוי אם יהיה פסקן גדול ודרשן נאה, כי טרם כל ראשית חכמה יראת ה', **והאיש אשר ישים אל לבו זה הא ודאי שיקבלוהו בסבר פנים יפות וינשק ידיו ויתנהג עמו בכל כבוד והדר, כל שכן בפני אחרים דאם התלמיד חכם אינו מכבד לרב המקום יהיה קל כבודו בעיני הבעלי בתים ולא ישמעו לקול מורים ולא צייתי דינא ונמצא מחריב העולם בסיבתו ואין צריך לומר שלא יחטט אחריו בהוראות כי הוא מצער רבן וחס ושלום יוריד דמעות בסיבתו ואין ספק כי בנפשו דיבר ישמע חכם ויוסף לקח ויהיו חיים לנפשך.**

גדולי אותו דור דנים לעתיד את בני דורם בשמים:

וכתב בספר חפץ חיים עה"ת פרשת ויחי. שהחפץ חיים סיפר שפעם ישבו יחד חבורה של גדולי ישראל עם הגאון והצדיק ר' זאב המגיד מוילנה, פתח המגיד ואמר **כשם שבעולם הזה כל אדם נדון ע"י שופטי זמנו השופט אשר יהיה בימים ההם כך בעולם הבא גדולי הדור נבחרים לדון את דורם**, כי ערך כל מצוה והפסד עברה נמדדים בהתאם לתנאי הזמן והמקום, עברה שהיתה לפני חמורה ביותר יכולה היום להיות קלה בערכה, ובשביל זה נתן התפקיד הזה לגדולי הדור שהיו עמהם

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

באותה סביבה ובאותו זמן. כשהמגיד גמר שיחתו קם אחד מהחבורה על רגליו ובדמעות על לחייו פנה אל המגיד רבי הואיל ואתה תהיה שופטי לעתיד לבוא אנא אמור לי מיד פסק דיני אנא הורני כדת מה לעשות כל זמן שהותי בעולם הזה עוד אוכל לחזור בתשובה אבל לעתיד יהיה כבר מאוחר בבחינת מעוות לא יוכל לתקן.
תשובה מן השמים:

מעשה היה ושאלו את רבי מרדכי בנעט זצ"ל אודות עגונה אחת מה דינה, וזה היה בסוף ימיו כששכב על מיטתו ונטה למות. צוה ר' מרדכי לבית דינו לשלוח את השאלה למרן החתם סופר, וידוע שהחתם סופר היה צעיר בשנים מר' מרדכי בנעט שכן ר' מרדכי הסמיכו בבחרותו, וכשבאה השאלה לחתם סופר ישב מיד לכתוב תשובה מבלי להביט בספר ומסר מיד התשובה לבנו ר' שמעון שישלחו בדואר, חשב ר' שמעון הלא התשובה תגיע לר' מרדכי ואבא לא עיין בספר אולי יתחרט עוד מוטב להמתין יום או יומיים, למחר שאל החתם סופר את בנו אם שלח התשובה והודה לו על האמת ואמר טעמו, אמר לו החתם סופר זצ"ל בכל דור יש להקב"ה משיבים העונים על שאלותיו בדור הזה אני המשיב ולמה יכשילני והרי לבי נקי, כשהגיעה תשובתו לר' מרדכי הסתכל עד סוף התשובה וראה שמתירה וצוה לבית דינו להתיר, וחלשה דעתם של רבני בית דינו ואמרו והלא בית דין גדול בישראל אנו וכי אין רשות בדינו לראות מה מקור דינו של הרב מפרשבורג, אמר ר' מרדכי ההוראה של הרב מפרשבורג מן השמים היא, השאלה היא למה לא הסתפקתי בשורה האחרונה בלבד ועיינתי גם בשורות הקודמות, התשובה מפני שכתב ידו של החתם סופר סגולה ליראת שמים. נמסר מפי רח"ד וייסגנדל ז"ל.
מוכן להפסיד והעיקר שהצד השני לא ירוויח:

שאלו פעם את הר' יהונתן אייבשיץ זצ"ל למה בדיני איסור והיתר כששואלים והרב מטרף או אוסר אף אחד לא מהרהר אחריו אפילו אותו אדם שיצא בהפסד גדול, ואילו במשפטים שבין אדם לחבירו אם אדם מפסיד בדינו אפילו הפסד קטן שופך בוז על הרב, אמר להם ר' יהונתן אדם לא איכפת לו על מה שהוא מפסיד אלא איכפת לו שהצד השני מרוויח.
האיסור לא תסור ימין ושמאל מחייב גם את הגר"א:

זקני וחכמי ווילנא היו מספרים כי פעם אחת נזקק הגר"א להורות שאלה אחת בהלכות של איסור והיתר והתחרט על זה כל ימיו. ומעשה שהיה כך היה בשכנותו של הגר"א גר חייט אחד יהודי תמים וירא שמים, באחד מערבי שבתות קנה עוף לכבוד שבת ושחטו אצל אחד השובי"ם, אשת החייט הדיחה ומלחה ונחפזה לבשלו ומתוך פזיזות טעתה ותחבה כף של חלב לתוך קדרת הבשר, הלך החייט לבית הרב רבי שמואל מי שהיה אב בית דינה האחרון של ווילנא לשאול את חוות דעתו, בינתיים נזכרה אשת החייט כי כאן בחצר דר הגר"א והלכה אליו לשאול, לבקשת האישה העניה נזקק הגר"א לשאלה ופסק לאיסור, בינתיים חזר החייט מבית הרב ובשורת שמחה בפיו האוכל כשר, סיפרה האישה לבעלה שהגר"א פסק לאיסור, חזר החייט לבית רבי שמואל וסיפר לו כי הגר"א פסק לחומרא והטריף, נאנח רבי שמואל ואמר לו לך לביתך ותאכל בשמחה את תבשילך ואני והגר"א נבוא יחד הערב לטעום מן המטעמים האלה שהכינו אשתך בליל שבת, אחר הקידוש נכנס רבי שמואל לבית הגר"א ואמר בדחילו ורחימו מורי ורבי עפר אני תחת כפות רגליו אבל אני הנני מרא דאתרא ומכיוון שאני הכשרתי הלכה כמותי וכדי שלא יחולל כבוד הרבנות בוא אתי יחד לבית החייט ושנינו נטעם מתבשיל זה שהכשרתי, נכנע הגר"א והלכו לטעום מן התבשיל, אשת החייט לקחה צלחת וחתיכת עוף בתוכה להגיש לפני האורחים החשובים, אבל מתוך גילה ורעדה נכשלה בדרך הילוכה ואת המנורה של שבת נדנדה וגר אחד של חלב נפל לתוך הקערה, נבהלו בני הבית ובתוכם רבי שמואל, ניגש רבי שמואל אל הגר"א ואמר לו יסלח לי מורי ורבי מן השמים הוכיחו כי טעיתי והלכה כמותי, השיב לו הגר"א לא ולא בוודאי הלכה כמותך ומחוייבים לשמוע בקולך וכמו שכתוב על פי התורה אשר יורוך לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, אבל מכיוון שאני הורתי לאיסור הרי לגבי ידי תבשיל זה הוא בבחינת שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא, ומשום זה מנעוני מן השמים שלא אכשל אני בדבר שאסרתי, מאז לא רצה הגר"א לענות לשום שאלה הנוגעת לכל הוראה.

מוסר השכל:

עלה בידנו להבין ולהשכיל מתורתנו הקדושה שכל הנהגת גדולי דורנו הן מינוי של מלך מלכי המלכים ועל פיהם ישק כל דבר הגם שיש בני הבית הסובבים ולוחשים לאוזנם, וכי הקב"ה אינו יודע את הדבר מאז ומתמיד היו צמודים בסביבת מנהגי ישראל אך למרות הכל הקב"ה לא יביא מכשול על ידם וברור כשמש שהשם איתם בכל מעשיהם ומכוון דרכם בדעת תורה להנהיג את עם ישראל, והגם שרבים אשר ראו גדולים שהיו בדור קודם בגדולתם ותפארתם אין ח"ו לזלזל בגדולי דורנו ומנהיגו ככל שיהיו מאחר והקב"ה מסייע וטהן הם שליחיו וחובתנו להיות נבדלים מאותם שאינם שומרי תורה ומצוות אלא אדרבא עלינו לקיים את מצוות והלכת אל השופט אשר יהיה בימים ההם ועשית ככל אשר יורוך אפילו על ימין שהוא שמאל שזו מצוה מהתורה גם בימינו ושייך הדבר בכל ענייני החיים, וכל הנוטל עצה מהזקנים לעולם אינו נכשל ואדרבא בכל אשר יפנה ישיכיל ויצליח מאחר וכל השפע של הדור עובר דרך גדולי אותו דור דווקא שנמצאים בימינו כמו שהם, והחלש יאמר גיבור אני ויתגבר על הרוחות הנושבות שיש בהן ריח של כפירה ח"ו בפרט בהגיע הבחירות ששם היצר הרע עובד שעות נוספות ולצערנו דווקא בימי הרחמים והסליחות נכנסים למערבולת של מחלוקות והכפשות וכדומא ושומר נפשו ירחק מהם ויחיה באמונה שיש מנהיג לבירה והכל נעשה כרצונו יתברך ובזה נזכה כולנו לשנה טובה ומבורכת וכתובה וחתימה טובה ואמן.

בידידות ואהבה
הצב"י מרדכי מלכא ס"ט